

JEDNOTNÝ DIGITÁLNÍ TRH, KDE VŠE SOUVISÍ SE VŠÍM. MŮŽE EVROPSKÉ PRÁVO PLNĚ UCHOPIT POJEM „DIGITÁLNÍ” A „PROPOJENÝ”?

EVA MARTINICOVÁ*

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

V září 2016 vydal Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) krátce po sobě dvě klíčová rozhodnutí. Tyto značně ovlivní nejen budoucí fungování, ale i samotné pojetí služeb informační společnosti. Rozhodnutí mají potenciál určit podobu tzv. jednotného digitálního trhu v Evropské unii (dále jen „DSM“) tím, že se budou vztahovat na profesionální poskytovatele služeb informační společnosti, a to zejména na tzv. UGC platformy¹ a sociální sítě. Zároveň se přímo dotknou kohokoli dalšího, kdo jen „poskytuje hosting“, Wi-Fi připojení či jinak nabízí podobnou kategorii služeb. Dále je třeba vzít na vědomí časovou souvislost, tedy skutečnost, že tato rozhodnutí byla vydána v době, kdy Evropská komise (dále jen „Komise“) dokončila práce na dvou klíčových legislativních balíčcích, a to na reformě telekomunikačního rámce a revizi autorského práva v Evropské unii. Oba tyto legislativní balíčky navrhují svým způsobem přelomová řešení. Dle strategie v oblasti DSM se Komise snažila navrhnout řešení, pod které by bylo možné zahrnout zájmy i obavy všech subjektů na trhu. Komise se snažila zohlednit zájmy a práva telekomunikačních operátorů, autorů, kolektivních správců autorských práv, poskytovatelů služeb informační společnosti, startupů,

---

* JUDr. Eva Martinicová, LL.M., působila v české státní správě v oblasti práva Evropské unie, institucích Evropské unie a v prostředí digitálních technologií. V rámci svého působení v Evropské komisi se zabývala zejména aplikací a výkladem směrnice o elektronickém obchodu a související legislativy v oblasti ochrany duševního vlastnictví, soukromí, ochrany osobních údajů, telekomunikací. Kontaktní e-mail je em@cecgr.cz.

¹ „User generated content“, platformy, které umožňují sdílení obsahu vytvořeného uživateli.

a v (ne)poslední řadě i spotřebitelů. Nejen s ohledem na výše uvedený výčet zahrnutých subjektů je zřejmé, že Komise si vytyčila poměrně složitý úkol. Obě níže uvedená rozhodnutí SDEU společně s návrhy legislativních balíčků Komise však spíše povedou k dalším nejasnostem a debatám, aniž by jasně odpověděly na otázky spojené s aktuálním vývojem v rámci jednotného digitálního trhu v Evropské unii.

Tento článek má za cíl shrnout nejdůležitější části analyzovaných rozhodnutí SDEU a zároveň poukázat na souvislosti s legislativními návrhy Komise v oblasti autorského práva a další související legislativou.² Pro informaci se uvádí, že tento text, protože je psaný v českém jazyce, vychází primárně z české jazykové mutace anotovaných rozsudků. Doporučuje se však prozkoumat i další jazykové mutace, zejména verzi anglickou, německou a francouzskou, neboť v některých případech se česká jazyková verze může zdát v některých pasážích přísnější než ostatní. Stejný problém je obecně s jakoukoli evropskou legislativou, kdy různé jazykové verze používají odlišné nuance, které mohou ovlivnit i případný výklad některých ustanovení. Autor upozorňuje, že záměrně pracuje pouze s níže uvedenými rozsudky SDEU a související legislativou Evropské unie (dále jen „EU“) v oblasti DSM, a to včetně nových legislativních návrhů Komise v oblasti autorského práva. Autor nezohledňuje odbornou literaturu ani jiné odborné publikace, které se danou oblastí zabývají. Cílem je zejména představit osobní názor autora, který vychází zejména z jeho předchozí praxe v institucích Evropské unie, regulatorního prostředí EU včetně jednotlivých členských států a z praktických zkušeností v oblasti digitálních technologií.

2. ROZSUDEK SDEU VE VĚCI C-160/15 ZE DNE 8. ZÁŘÍ 2016

SDEU se ve věci C-160/15 GS Media BV proti Sanoma Media BV zabýval předběžnou otázkou položenou Nejvyšším soudem Nizozemska (dále jen „předkládající soud“) k výkladu čl. 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační

---

² Revize telekomunikačního rámce EU, Obecné nařízení k ochraně osobních údajů, revize směrnice o audiovizuálních a mediálních službách a další.

společnosti (dále jen „směrnice 2001/29“). Konkrétně byly SDEU předloženy k posouzení tři otázky. Tyto tři otázky, které bylo podle SDEU nutno zkoumat společně, měly za cíl objasnit, „zda a případně za jakých podmínek představuje skutečnost, že je na internetové stránce umístěn hypertextový odkaz na chráněná díla volně přístupná na jiné internetové stránce bez svolení nositele autorského práva sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29“.³

Předběžné otázky předcházelo posouzení sporu mezi GS Media BV (dále jen „GS Media“) a Sanoma Media BV, společností Playboy Enterprises International Inc. (dále jen „Playboy“), a paní B. Dekker⁴ (dále jen „Sanoma“, případně „Sanoma a další“), které postupně zkoumal soud v Amsterdamu (Rechtbank Amsterdam), Odvolací soud v Amsterdamu (Gerechtshof Amsterdam) a Nejvyšší soud Nizozemska (Hoge Raad der Nederlanden a předkládající soud). Předmětem sporu byly následující skutečnosti. Společnost Sanoma, která vydává mimo jiné i časopis Playboy, si objednala fotosérii paní B. Dekker. V říjnu 2011 tyto ještě nezveřejněné fotografie paní B. Dekker zprostředkovala GS Media na svých webových stránkách GeenStijl, a to bez souhlasu společnosti Sanoma. Přesný popis skutkových událostí je popsán v bodech 10 - 18 stanoviska generálního advokáta M. Watheleta ze dne 7. dubna 2016. Zejména zajímavý je bod 10, který popisuje, že dne 27. října 2011 společnost GS Media zveřejnila na svém webu GeenStijl zprávu s nadpisem „[oplzlé slovo]! Fotografie [...] nahé Dekker“. Dále byla taktéž vyobrazena část jedné z fotografií a celá zpráva končila textem: „ A teď s obrázky, na které jste čekali. Kdo dřív [oplzlé slovo], ten dřív [oplzlé slovo]. TUDY.“ Podstatná je dále skutečnost, že čtenář, který kliknul na tento odkaz (tedy na „TUDY“) byl přesměrován na australské úložiště dat nazvané Filefactory.com a po dalším kliknutí se otevřelo nové okno, které umožňovalo stáhnout soubor ve formátu .zip obsahující 11 fotografií ve formátu pdf.

³ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (druhého senátu) ze dne 8. září 2016. GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker. Věc C-160/15. In: Sběrka rozhodnutí. 2016, bod 25.

⁴ Nizozemská celebrita vystupující pravidelně v nizozemských televizních zábavních pořadech.

Společnost Sanoma vyzvala GS Media k odstranění hypertextového odkazu „TUDY“. Společnost GS Media tak neučinila, a naopak předmětnou zprávu aktualizovala. Protože mezitím byl ale předmětný soubor odstraněn z původní zdrojové webové stránky Filefactory.com, byla aktualizace přesměrována na webové stránky Imageshack.us. Společnost Sanoma tedy vyzvala k odstranění předmětného souboru fotografií i z této stránky, a provozovatel webu Imageshacks.us této žádosti vyhověl. GS Media pak přesměrovala odkazy na další webové stránky. Současně však i jednotliví uživatelé GS Media uvedli ve svých příspěvcích další nové hypertextové odkazy, na kterých bylo možno předmětné fotografie vidět. Vlastní fotografie B. Dekker, tedy oficiální fotosérie B. Dekker, tak jak si ji objednala společnost Sanoma, byly zveřejněny v prosincovém čísle časopisu Playboy v roce 2011.

V průběhu řízení před nizozemskými soudy se společnosti GS Media a Sanoma dohadovaly o to, zda uvedením hypertextových odkazů na stránce GS Media došlo zpřístupněním předmětných fotografií ke sdělování veřejnosti či nikoli. Soud v první instanci, Rechtbank Amsterdam, vyhověl žalobě společnosti Sanoma, když se přiklonil k jejímu tvrzení, že uvedením výřezu jedné z dotčených fotografií na své webové stránce GeenStijl porušila autorské právo autora předmětných fotografií, a tím se dopustila protiprávního jednání vůči společnosti Sanoma a dalším.⁵ (To také z důvodu, že společnost Sanoma měla výhradní právo vyplývající z licence k užívání a šíření těchto fotografií).

Odvolací soud v Amsterdamu se nicméně přiklonil k argumentaci společnosti GS Media, zrušil předchozí rozsudek prvoinstančního soudu a rozhodl, že společnost GS Media použitím hypertextových odkazů neporušila autorské právo fotografa (tedy autora série předmětných fotografií), a to proto, že předmětné fotografie byly již dříve zveřejněny publikací na webové stránce Filefactory.com. Nicméně odvolací soud rozhodl, že společnost GS Media se dopustila protiprávního jednání vůči společnosti

---

⁵ Stanovisko generálního advokáta (Melchiora Watheleta) přednesené dne 7. dubna 2016. GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruïda Dekker. Věc C-160/15. In: Sběrka rozhodnutí. 2016, bod 14.

Sanoma, neboť podněcovala ke zhlédnutí fotografií protiprávně dostupných na webové stránce Filefactory.com. V dalším stupni díky kasačnímu opravnému prostředku se předkládající soud rozhodl přerušit řízení a předložit výše uvedené otázky SDEU.

Jak již bylo výše naznačeno, podstatou sporu mezi GS Media a společností Sanoma a další je, zda:

- 1) uvedení hypertextového odkazu na internetovou stránku, kde je umístěno dílo bez souhlasu autora, představuje sdělování veřejnosti ve smyslu směrnice 2001/29;
- 2) omezující opatření ve smyslu bodu 31 rozsudku Svensson a další⁶ bylo možno obejít kvůli zásahu společnosti GS Media, a tím bylo umožněno získat pirátské kopie předmětných fotografií;
- 3) zásah společnosti GS Media zapříčinil snadnější dohledatelnost předmětné fotografie, a tedy GS Media úmyslně poskytla třetí osobě přímý přístup k chráněným dílům, a to všem uživatelům internetu (existence tzv. nové veřejnosti).

V této věci předložily svá vyjádření taktéž Německo, Francie, Portugalsko a Slovensko a Komise. Portugalsko, Německo, Slovensko a Komise a společnost GS Media navrhly na první otázku odpovědět záporně, a tím tedy jasně stanovit, že *“nedochází ke sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, pokud hypertextový odkaz odkazuje na internetovou stránku třetí osoby volně dostupnou všem uživatelům internetu, na které bylo zpřístupněno dotčené dílo bez svolení majitele práv, a to rovněž v případě, kdy toto dílo nebylo dosud nikdy zveřejněno jiným způsobem se svolením majitele”*.⁷

Výše uvedené subjekty navrhly odpovědět záporně i na druhou položenou otázku a domnívají se tedy, že pokud je předmětná webová stránka potenciálně dostupná veřejnosti, není relevantní, zda hypertextový odkaz společnosti GS Media usnadňuje její objevení či nikoli. Subjekty se

---

⁶ Viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie (čtvrtého senátu) ze dne 13. února 2014. Nils Svensson, Sten Sjögren, Madelaine Sahlman, Pia Gadd proti Retriever Sverige AB. Věc C-466/12. In: Sbírka rozhodnutí. 2014.

⁷ Stanovisko generálního advokáta (Melchiora Watheleta) přednesené dne 7. dubna 2016. GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker. Věc C-160/15. In: Sbírka rozhodnutí. 2016, bod 26.

dále domnívají, že jakákoli jiná odpověď či posouzení by mělo za následek značnou právní nejistotu na úkor svobody projevu a práva na informace.⁸ Společnost Sanoma však tvrdila, že GS Media svým jednáním učinila právní úkon sdělování veřejnosti a dále zdůraznila, že je třeba také zohlednit skutečnosti, *a) zda někdo úmyslně poskytne třetí osobě přístup k chráněným dílům, b) zda uživatel svým zásahem hraje zásadní úlohu při zpřístupnění děl, c) že veřejnost, která má tímto přístup ke chráněným dílům, tvoří blíže neurčený počet potenciálních uživatelů nebo relativně vysoký počet osob, d) že uživatel svým zásahem rozšíří okruh osob, které mají přístup k chráněným dílům o skupinu, kterou majitel autorských práv k chráněným dílům neměl na mysli, když udělil souhlas s prvotním užitím, a e) že svým sdělením uživatel sleduje výdělečný cíl.*⁹ Francie nepřekvapivě (spojitost s autorem fotografií) zaujala odlišné stanovisko a tvrdila, že klíčovým aspektem je skutečnost, že existuje hypertextový odkaz, který značně usnadňuje přístup k chráněným dílům, a tím pádem se jedná o sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29.

SDEU se ve svém posouzení rozhodl zohlednit dvě klíčové skutečnosti, jednak pojem veřejnosti a tzv. nové veřejnosti pro posouzení definice sdělování veřejnosti a dále výdělečnou povahu takového sdělování. SDEU v obou případech odkazuje na svou ustálenou judikaturu.¹⁰ SDEU ovšem vzal na vědomí i argumentaci Portugalska, Německa, Slovenska a Komise s ohledem na vliv internetu na svobodu projevu a informací, když konstatoval, že hypertextové odkazy přispívají k řádnému fungování internetu, jakož i k výměně názorů a informací, a že je zejména pro běžného uživatele

---

⁸ Tamtéž, bod 28.

⁹ Tamtéž, bod 29.

¹⁰ Pojem veřejnost viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie (třetího senátu) ze dne 15. března 2012 ve věci C-135/10, bod 84; rozsudek Soudního dvora Evropské unie (třetího senátu) ze dne 15. března 2012 ve věci C-162/10, bod 33. O sdělování veřejnosti se dle SDEU jedná, jestliže ke sdělení dochází specifickou technologií odlišnou od té, která byla dosud užitá viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie (čtvrtého senátu) ze dne 13. února 2014 ve věci C-466/12, bod 24. Výdělečná povaha sdělování veřejnosti viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie (velkého senátu) ze dne 4. října 2011 ve spojených věcech C-403/08 a C-429/08.

obtížné ověřit si původ a legitimitu zpřístupněných děl.¹¹ SDEU proto dospěl k závěru, že pokud dojde k umístění hypertextového odkazu na dílo volně dostupné na jiné internetové stránce, a to bez úmyslu dosažení zisku a za předpokladu, že dotčená osoba neví, ani rozumně nemůže vědět o tom, že předmětné dílo bylo na internet umístěno bez svolení autora, o sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2000/29 se nejedná. Pokud ale je prokázáno, že dotčená osoba věděla nebo mohla vědět, že předmětný hypertextový odkaz zpřístupňuje chráněné dílo protiprávně na internetu, a to zejména pokud na takovou skutečnost byla upozorněna např. nositelem autorského práva a ještě k tomu takto činila za účelem dosažení zisku, tak takové zpřístupnění představuje sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice.¹² Faktor dosažení zisku, je tedy klíčový pro posouzení, zda se jedná či nejedná o sdělování veřejnosti.

3. ROZSUDEK SDEU VE VĚCI C-484/14 ZDE DNE 15. ZÁŘÍ 2016

SDEU se ve věci C-484/14, Mc Fadden proti Sony Music GmbH (dále jen „Sony Music“), zabýval celkem devíti otázkami předloženými zemským soudem v Mnichově (Landgericht München). Tyto otázky se týkají výkladu článku 12–14 směrnice o elektronickém obchodu, 2000/31/ES (dále jen „směrnice 2000/31“). Pan Mc Fadden provozoval podnik zaměřený mimo jiné na prodej a pronajímání zvukové techniky. V rámci tohoto podniku dále poskytoval internetové připojení prostřednictvím sítě Wi-Fi, kterou vědomě nezabezpečil heslem, a tedy ji nechal volně přístupnou všem uživatelům (dále jen „veřejná Wi-Fi síť“). Společnost Sony Music je majitelkou práv k dílu, které bylo dle jejího názoru neoprávněně staženo díky existenci a fungování veřejné Wi-Fi sítě pana Mc Faddena. Pan Mc Fadden se hájil ustanovením čl. 12 odst. 1 směrnice 2000/31, tedy tím, že poskytuje pouze prostý přenos a nevykonává žádnou kontrolu nad předmětnou veřejnou sítí. Předkládací soud nevyhověl jeho tvrzení, nicméně připustil, že se domnívá, že pan Mc Fadden není přímo odpovědný za takové jednání, ale že může

¹¹ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (druhého senátu) ze dne 8. září 2016. GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker. Věc C-160/15. In: Sběrka rozhodnutí. 2016, bod 45 a 46.

¹² Tamtéž, bod 49, 51, 52 a 54.

být nepřímo odpovědný za nezabezpečení své veřejné Wi-Fi sítě (koncept „Störerhaftung“ v německém právu).

Předkládané otázky, podstatu sporu, velmi pěkně shrnul generální advokát M. Szpunar ve svém stanovisku v bodech 32 a 33: „*Předkládající soud se prostřednictvím první až třetí otázky snaží zjistit, zda obchodník typu, o kterého jde v projednávané věci, provozující v rámci svých činností veřejnou a bezplatnou síť Wi-Fi, spadá do působnosti článku 12 směrnice 2000/31 [...] a v případě že ano, snaží se předkládající soud prostřednictvím čtvrté až deváté otázky o výklad omezení odpovědnosti zprostředkovatele služeb stanovené tímto ustanovením*“.

Generální advokát M. Szpunar (dále jen „generální advokát“) došel k závěru, že na první až třetí otázku je nutno odpovědět kladně. Obchodník výše uvedeného typu provozující výše uvedenou veřejnou Wi-Fi síť spadá pod úpravu čl. 12 odst. 1 směrnice 2000/31. U odpovědi na otázky čtvrti až devíti generální advokát došel k závěru, že čl. 12 odst. 1 a 3 směrnice 2000/31 brání odsouzení takového obchodníka (tedy poskytovatele služeb prostého přenosu), a tím brání stanovení jeho občanskoprávní odpovědnosti, a to jak povinnosti k náhradě škody, tak povinnosti k náhradě výdajů spojených s výzvou a nákladů řízení ve vztahu k porušení autorského práva třetí osobou z důvodu přenášených informací. Nicméně výše uvedené ustanovení nebrání vydání soudního příkazu, včetně udělení pokuty. Generální advokát tímto potvrdil výklad čl. 15 směrnice 2000/31, který brání obecné povinnosti monitorovat přenášený obsah, nicméně nebrání vydání jasně vymezenému soudnímu příkazu. Soudní příkaz však nesmí být vydán tak, aby:

- 1) nařizoval přerušování internetového připojení,
- 2) nařizoval jeho zabezpečení heslem,
- 3) či nařizoval monitorování a přezkum veškeré komunikace z hlediska toho, zda předmětné dílo chráněné autorským právem není znovu protiprávně přenášeno.

SDEU se však neztotožnil se závěry generálního advokáta a konstatoval, že opatření spočívající v zabezpečení připojení musí být považováno za opatření umožňující dosažení spravedlivé rovnováhy mezi základním

právem na ochranu duševního vlastnictví na jedné straně a právem na svobodu podnikání poskytovatele služby spočívající v přístupu ke komunikační síti, jakož i právem na svobodu informací na straně příjemců této služby na straně druhé.¹³ SDEU sice hodnotí předmětnou činnost pana Mc Faddena, tedy poskytování internetového připojení, jako spadající pod úpravu čl. 12 směrnice 2000/31. Nicméně SDEU konstatuje, že může být vydán takový soudní příkaz jako ten, který byl vydán v původním řízení. To znamená, že poskytovatel takové služby, jakou poskytuje pan Mc Fadden, má využít technických prostředků, které má k dispozici, a to konkrétně i tak, že zabezpečí takové připojení heslem. Podle názoru SDEU jsou pak uživatelé v takovém případě povinni uvést svou totožnost k získání hesla, čímž se dle SDEU zamezí jejich anonymnímu jednání.

4. LEGISLATIVNÍ NÁVRH EVROPSKÉ KOMISE K REVIZI AUTORSKÉHO PRÁVA V EU, 14. ZÁŘÍ 2016

Evropská komise představila dne 14. září nový legislativní rámec pro úpravu autorského práva v EU.¹⁴ Podle Komise se jedná o modernizaci této úpravy. V současné době platí v EU celkem 11 směrnic, které upravují jednotlivé aspekty autorského práva, včetně např. doby trvání ochrany, kolektivní správy práv, vymáhání práv duševního vlastnictví a další. Součástí těchto předpisů je také klíčová směrnice 2001/29¹⁵, která byla několikrát předmětem řízení před SDEU. Nejaktuálnější výklad této směrnice byl právě předmětem rozsudku SDEU ve věci C-160/15. Komise do své revize zahrнула nejen nový návrh směrnice k autorskému právu v jednotném digi-

---

¹³ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (třetího senátu) ze dne 15. září 2016. Tobias Mc Fadden proti Sony Music Entertainment Germany GmbH. Věc C-484/14. In: Sbíрка rozhodnutí. 2016, bod 99 a 100.

¹⁴ Copyright. European Commission: Digital Single Market [online]. European Union, 2016 [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/copyright>

¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32001L0029> .

tálním trhu¹⁶ (dále jen „návrh směrnice“), ale předmětem revidovaného autorskoprávního balíčku jsou také další předpisy, které mají význam pro celkové pojetí výkonu autorských práv a šíření obsahu chráněného autorskými právy v rámci EU.¹⁷ Návrh směrnice je klíčový z toho důvodu, že ještě před vydáním rozsudku SDEU ve věci C-160/15 se zabýval tím, jak upravit a regulovat *value gap*¹⁸ a dodatkové právo pro vydavatele, které bylo v tisku označeno přezdívkou „*link tax*“, tedy daň za link. Komise se zabývala v podstatě tím, jak nahradit autorům a držitelům práv únik jejich díla a tržeb, který se podle jejího názoru a názoru držitelů autorských práv děje zejména díky UGC platformám. Pro ilustraci se jedná typicky o situaci, když si někdo dá na YouTube své video z dovolené a hraje mu v pozadí (neoprávněně) hudba od AC/DC. Případně, pokud uživatelé umístí na platformy umožňující sdílení obsahu uživatelů nahrávky koncertů a další videa s obdobným obsahem. Komise tedy řešila, jak v podstatě nařídit takovým platformám, aby systematicky monitorovaly a filtrovaly takto nahraný obsah a případně za to autorům či držitelům práv platily. Jedním z nejkontroverznějších návrhů Komise je bezesporu její návrh na zavedení *dodatkového práva pro vydavatele novin*¹⁹, který se týká online šíření jejich děl (novinových článků). Jedná se tedy o zavedení nového exkluzivního práva aplikovatelného podle návrhu Komise ale pouze na online prostředí. Toto právo vychází z německého a španělského vzoru.²⁰ Komise argumentuje tím, že např. nahrávací společnosti již obdobné právo mají a že u vydavatelů novin pouze narovnávají již vzniklou situaci. Tuto skutečnost Ko-

---

¹⁶ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 14. září 2016 o autorském právu na jednotném digitálním trhu. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2016:0593:FIN>

¹⁷ Komise představila společně s návrhem směrnice i další klíčové návrhy, viz návrh nařízení k vysílání, který má za cíl vyřešit nakládání s *exkluzivními televizními právy* a licencování televizních děl. V této souvislosti je nutné připomenout i další legislativními návrhy, které jsou součástí strategie DSM jako např. návrh nařízení k přenositelnosti obsahu nebo návrh směrnice revidující směrnici o audiovizuálních mediálních službách.

¹⁸ Tamtéž, čl. 13 návrhu směrnice nesoucí oficiální podtitul: „*Užití chráněného obsahu poskytovateli služeb informační společnosti, kteří ukládají a zpřístupňují velké množství děl a jiných předmětů ochrany nahrávaných jejich uživateli*“.

¹⁹ Tamtéž, čl. 11 návrhu směrnice.

mise dokládá tím, že toto dodatkové právo je v podstatě pouze přidáno k seznamu již existujících mandatorních výjimek, které obsahuje čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29. Návrh směrnice totiž směrnicí 2001/29 a další směrnice uvedené v čl. 1 odst. 2 nové směrnice neruší, ale pouze je doplňuje, resp. tvoří jejich zastřešení. Nicméně obě nově navržené úpravy, jak *value gap*²¹, tak dodatkové právo pro vydavatele, mají v praxi přímý dopad na to, jak bude internet a digitální služby v budoucnu fungovat a také právě na pojetí hypertextových odkazů. Komise sice sama tvrdí, že tato nová úprava nemá za cíl regulovat ani *snippets*, ani hypertextové odkazy.²² Návrh směrnice však má klíčový dopad na smysl a fungování stávající směrnice 2000/31, zejména na fungování *výjimek z odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti*. Navrhovaná úprava taktéž opomíná, že většina těchto poskytovatelů již navrhovaná řešení má²³ a zavedla je díky existenci samoregulace. Navrhovaná úprava dále v podstatě presumuje odpovědnost poskytovatelů takových služeb, jako jsou platformy, které umožňují přístup k UGC obsahu a jeho sdílení.

²⁰ V Německu se jednalo o zákon z roku 2013, ve Španělsku obdobný zákon dokonce ukládal přímo povinnost platit za užití díla. Oba zákony mířily cíleně na vyhledávače, proto se pro ně v obou zemích vžil pojem Google daň (z angl. „Google Tax“). Ve Španělsku toto vedlo k ukončení nabídky služby Google news, v Německu se taktéž tato úprava zcela minula účinkem, což veřejně přiznávají oba státy i Evropská komise. Rozdíl oproti těmto národním úpravám a úpravě předložené Komisí je v tom, že toto dodatkové právo nemíří cíleně na jeden typ služby, ale týká se obecně veškerého užití díla (novinového článku originálního autora) v prostředí online.

²¹ Toto cílí na služby, které uchovávají či umožňují veřejnosti přístup k velkému objemu obsahu, který je nahrán-generován uživateli. Tento návrh má zajistit, aby všechny takové služby (okruh adresátů je vskutku obrovský, např. YouTube, Facebook, DropBox, Pinterest atd.) zavedly prevenci kontroly neautorizovaného obsahu a informovaly o tom průběžně držitele práv. Čl. 13 odst. 1 návrhu směrnice dokonce operuje s definicí ukládání velkého množství děl: „*Poskytovatelé služeb informační společnosti, kteří ukládají velké množství děl a jiných předmětů ochrany nahrávaných jejich uživateli a zpřístupňují je veřejnosti, přijmou ve spolupráci s nositeli práv opatření, ...*“

²² Tyto byly obsaženy pouze v návrzích, které unikly před oficiálním přijetím finálního návrhu, přičemž hypertextové odkazy jsou explicitně vyloučeny z návrhu směrnice, avšak pouze v jejím bodě odůvodnění. O *snippets* návrh směrnice mlčí.

²³ Viz kupříkladu Content ID u YouTube nebo obecné reportovací formuláře na jakýchkoli podobných službách dostupné 24 hodin denně.

5. SHRnutí A ANALýZA

U obou rozhodnutí se SDEU buď zcela nebo částečně odchýlil od stanoviska obou generálních advokátů.

Co se týká rozsudku SDEU ve věci C-160/15, v této souvislosti autor považuje za nutné připomenout názor generálního advokáta v této věci. Generální advokát výslovně zmínil, že pokud by se odpovědělo na předložené otázky jinak než záporně, tedy pokud by se rozšířil pojem sdělování veřejnosti tak, že by zahrnoval i hypertextové odkazy na chráněná díla volně dostupná na jiné internetové stránce, byl by nutný zásah evropského regulátora.²⁴ Autor naprosto souhlasí se stanoviskem generálního advokáta, že k vyřešení předmětného sporu zcela postačují stávající předpisy, a to konkrétně ustanovení směrnice 2001/29 umožňující podání žádosti o soudní zákaz ve vztahu ke zprostředkovatelům: „V důsledku toho, aniž jsou dotčeny jakékoliv jiné dostupné sankce a vhodné prostředky právní ochrany, majitelé práv by z toho důvodu měli mít možnost žádat o soudní zákaz činnosti proti zprostředkovateli, který v rámci sítě pro třetí stranu porušuje práva týkající se chráněného díla nebo jiného předmětu ochrany [...] Z toho vyplývá, že soudní zákaz na základě čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 a čl. 11 třetí věty směrnice 2004/48 míří na prvotní sdělení veřejnosti v rozporu s autorským právem a podle mého názoru představuje přímý a vhodný prostředek k nápravě tohoto porušení“.²⁵

Taktéž lze plně podpořit stanovisko Portugalska, Německa, Slovenska a Komise, které předložily svá vyjádření v tomto řízení (viz výše u bodu 2 tohoto příspěvku). Na jednu stranu lze samozřejmě chápat nutnost vybalancovat práva a povinnosti jednotlivých subjektů a jasně deklarovat, že jakékoli porušování cizích práv (jedno zda autorských či jiných) je nežádoucí a nebude tolerováno. Na druhou stranu existují již jak na úrovni práva EU, tak na národní úrovni prostředky, jak proti takovému porušování zasáhnout. Jedná se nejen o výše uvedený čl. 8 směrnice 2001/29, ale dů-

²⁴ Stanovisko generálního advokáta (Melchiora Watheleta) přednesené dne 7. dubna 2016. GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker. Věc C-160/15. In: Sběrka rozhodnutí. 2016, bod 79.

²⁵ Tamtéž, bod 83 a 84.

ležité je taktéž zohlednit příslušná ustanovení směrnice 2000/31, zejména její ustanovení v čl. 12 odst. 3., čl. 13 odst. 2, čl. 14 odst. 3 a 15 odst. 2 a odůvodnění směrnice v bodech 41 až 46. Podle názoru autora se mylně vžil názor, že články 12–15 směrnice 2000/31 plně a za všech okolností garantují absolutní výjimky z odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti. Je tomu přesně naopak, směrnice 2000/31 jasně vymezuje, za jakých podmínek mají takoví poskytovatelé možnost odvolat se na příslušné výjimky.

Za pozornost zejména stojí odůvodnění 46 směrnice 2000/31, které jasně uvádí, že: *„Aby mohl poskytovatel služby informační společnosti spočívající v ukládání informací využívat omezení odpovědnosti, musí, jakmile zjistí protiprávní činnost nebo se o ní dozví, neprodleně přijmout veškerá opatření k odstranění daných informací nebo znemožnění přístupu k nim. V souvislosti s jejich odstraněním nebo znemožněním přístupu k nim musí dodržovat zásadu svobody projevu a s ní spojené postupy stanovené na vnitrostátní úrovni. Touto směrnici nejsou dotčeny možnosti členských států vymezit zvláštní požadavky, které je třeba neprodleně splnit před odstraněním informací nebo znemožněním přístupu k nim.“* Výkladový problém v minulosti působil právě termín *být účinně seznámen* či *být si vědom skutečnosti*. Tento termín „actual knowledge“²⁶ byl však celkem jasně vyložen několika rozsudky SDEU.²⁷ Autor se tedy domnívá, že existuje dostatek závazných pravidel a vodítek, kterými je možno se řídit v jakékoli podobné situaci.

V případě rozsudku ve věci C-484/14 se autor nemůže ztotožnit se závěry SDEU, zejména s bodem 99 rozsudku, kde se uvádí, že: *„Za těchto podmínek musí být opatření směřující k zabezpečení internetového připojení heslem po-*

²⁶ Viz z angl. znění čl. 14 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu ("směrnice o elektronickém obchodu"). In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0031&from=CS>

²⁷ Viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie (velkého senátu) ze dne 12. červenec 2011. L'Oréal SA, Lancôme parfums et beauté & Cie SNC, Laboratoire Garnier & Cie, L'Oréal (UK) Ltd proti eBay International AG, eBay Europe SARL, eBay (UK) Ltd, Stephenu Pottsovi, Tracy Ratchford, Marii Ormsby, Jamesovi Clarkovi, Joanně Clarke, Glenovi Foxovi, Rukhsaně Bi. Věc C-324/09. In: Sběrka rozhodnutí. 2011.

važováno za nezbytné k zajištění účinné ochrany základního práva na ochranu duševního vlastnictví“.

Zabezpečení Wi-Fi sítě heslem rozhodně nezabrání případnému porušování autorského práva, neboť většina uživatelů, kteří se vědomě či nevědomě dopustí takového porušení, je natolik technicky zdatná, že se na internetu většinou pohybuje buď s použitím VPN technologie, Proxy serverů, sítě TOR, či jakékoli jiné technologie, která spolehlivě zašifruje osobní data a lokalizační údaje²⁸.

V této souvislosti je dobré zmínit, že podobné technologie se používají většinou právě kvůli ochraně vlastního počítače, vlastních dat či jakéhokoli jiného zařízení, které umožňuje připojení k internetu. Takové zabezpečení internetového (a zejména tedy Wi-Fi připojení), které navrhuje SDEU, je tedy spíše apel na poskytovatele takového připojení, aby v podstatě měli přehled o tom a mohli identifikovat, kdo se k jejich síti připojil a jakou činnost vykonával. V tom případě ale budou soukromé firmy a další subjekty nuceny ke sběru a zpracování značného množství osobních dat, což jde ale proti stávajícímu záměru evropského regulátora v oblasti ochrany osobních dat. Evropský regulátor naopak jasně deklaruje, že jeho cílem je takový sběr a zpracování dat minimalizovat a vykonávat tuto činnost efektivním a transparentním způsobem. V této souvislosti je samozřejmě vhodné připomenout, že díky úpravě týkající se uchovávání dat („data retention“) je ve většině vnitrostátních úprav stanovena povinnost uchovávat lokalizační údaje i pro poskytovatele Wi-Fi připojení. V českém právu je tato povinnost stanovena v zákoně o elektronických komunikacích, konkrétně v § 97 odst. 3 zákona o elektronických komunikacích.²⁹ Toto ustanovení bylo také, jak je známo, předmětem rozhodování Ústavního soudu ČR. Obecně pro celkovou informaci a pochopení složitosti této proble-

---

²⁸ Tento příspěvek byl sepsán před vydáním rozsudku SDEU ve věci C-582/14, který se týká výkladu k dynamické IP adrese.

²⁹ Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 97 odst. 3: „Právníká nebo fyzická osoba zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací je povinna uchovávat po dobu 6 měsíců provozní a lokalizační údaje, které jsou vytvářeny nebo zpracovávány při zajišťování jejich veřejných komunikačních sítí a při poskytování jejich veřejně dostupných služeb elektronických komunikací.“

matiky je nezbytné připomenout rozsudek SDEU o neplatnosti směrnice o uchovávání údajů.³⁰

Pokud propojíme regulaci v oblasti uchovávání údajů s návrhem SDEU ve věci C-484/14, pak SDEU nenavrhuje v podstatě nic nového a teoreticky se to může zdát jako smysluplné. Klíčové ovšem v této souvislosti je si uvědomit, že výše uvedená povinnost se týká pouze *připojení* a nezasahuje do úpravy směrnice 2000/31. Již nikde se neuvádí, jaký technologický prostředek se má k takovému zabezpečení navrženém SDEU používat.

Dále je nutné v této souvislosti připomenut také nově přijaté nařízení o ochraně osobních údajů³¹, kdy se pak poskytovatelé takového připojení mohou dostat do situace, že budou považováni za zpracovatele osobních údajů.³² Tuto zátěž a nejistotu si většina subjektů nebude moci dovolit, a tím pádem se zřejmě mine účinkem závazek Komise deklarované mimo jiné v rámci revize telekomunikačního balíčku, že chce zajistit plnou připojitelnost a propojitelnost občanů EU, ideálně zavedením 5G v celé EU do roku 2018. Rozpor bude zejména patrný ve veřejném závazku Komise zajistit veřejný přístup evropských občanů k Wi-Fi.³³

SDEU dle názoru autora v tomto konkrétním případě logicky vycházel ze situace, kdy proti sobě stojí dva jasně identifikovatelné subjekty, např. provozovatel kavárny, malého hotelu a zástupce autora (kolektivní správa práv či nahrávací společnost). Co se ale bude dít v případech *sdílené ekonomiky*, klasicky např. u služby Airbnb, která umožňuje zprostředkovat uby-

---

³⁰ Rozsudek SDEU ve spojených věcech C-293/12 a C-594/12, kterým byla směrnice 2006/24/ES prohlášena za neplatnou.

³¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32016R0679>

³² Viz také stanovisko generálního advokáta Macieje Szpunara přednesené dne 16. března 2016 ve věci C-484/12, bod 140: „uložit povinnost zabezpečit síť Wi-Fi znamená pro osoby, které provozují tuto síť proto, aby nabízely internetové připojení svým zákazníkům a veřejnosti, nutnost určit totožnost uživatelů a uchovávat jejich údaje.“

³³ Viz nejnovější prohlášení předsedy EK J. C. Junckera, které přednesl také ve svém projevu o stavu Unie ze dne 14. září 2016. Dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3008_cs.htm

tování v podstatě peer2peer? Pokud ten, kdo nabízí svou nemovitost³⁴ k využití v rámci služby Airbnb, bude také nabízet připojení k internetu³⁵, bude také jemu ukládána taková povinnost zabezpečit Wi-Fi sítě? V souvislosti s oběma anotovanými rozsudky vyvstává otázka, jak se bude posuzovat neustálý technologický vývoj.

Do jaké kategorie bude spadat např. používání 3D tiskáren a jejich výrobků? Jak se posoudí procesy v rámci komunikace machine2machine, která je klíčová již v mnoha průmyslových odvětvích (doprava, zdravotnictví, telekomunikace, automobilový průmysl)? Kam budou spadat prvky umělé inteligence, tedy vše, co se neustále vyvíjí v rámci tzv. Internetu věcí? Jak bude tedy v těchto případech definován „odpovědný subjekt“, „znalost nad přenášeným obsahem a daty, soubory dat“, „aktivní kontrola“ apod.? SDEU pochopitelně nemohl řešit všechny tyto aspekty při rozhodování ve dvou výše uvedených věcech. Nicméně tento výčet má ukázat, že SDEU (a nejen on) bude nadále vystaven velmi komplexním otázkám, které mají přímý dopad na technologický vývoj a tím na všechny sektory a oblasti lidské činnosti. Je tedy spíše úlohou pro evropského regulátora a členské státy, aby se snažily tvořit jednoduchá pravidla, která obstojí při výkladu alespoň v delším časovém období.

Pokud se tedy týká výše uvedených rozsudků, tak podle názoru autora není nutné přidávat nová pravidla či návody, neboť ve všech těchto výše uvedených případech technologického rozvoje platí, alespoň zatím, vcelku jasná úprava směrnice 2000/31.³⁶ Pokud se týká konkrétně požadavku zabezpečení přístupu k internetu, tak podle názoru autora stanovisko generálního advokáta uvedené zejména v bodech 140 až 143, 145, 147 až 149 ve věci C-484/14 naprosto přesně vystihuje základní problém uložení ta-

---

³⁴ Typicky nemovitost s více ubytovacími jednotkami, která může sdílet společné veřejné Wi-Fi s kavárnou umístěnou také v předmětné nemovitosti.

³⁵ Což je v dnešní době zcela samozřejmé, neboť se v podstatě předpokládá, že je všude k dispozici právě alespoň připojení přes Wi-Fi síť.

³⁶ Bude samozřejmě velmi zajímavé pozorovat, co se stane při opětovném střetu směrnice 2000/31, obecného nařízení o ochraně osobních údajů (2016/679/EU), výše uvedeného návrhu směrnice k autorskému právu a dalších sektorových regulací, které jsou více či méně součástí strategie k DSM.

kové povinnosti zabezpečení a s tím související právní nejistoty ohledně další aplikace čl. 15 směrnice 2000/31.

6. ZÁVĚR

Ačkoli spolu výše uvedená rozhodnutí SDEU zdánlivě nesouvisí, neboť jedno rozhodnutí se zabývá výkladem sdělování veřejnosti ve smyslu směrnice 2001/29 a druhé se pro změnu zabývá výkladem čl. 12 směrnice 2000/31, obě zcela výrazným způsobem zasahují do celkového pojetí šíření informací³⁷, svobody projevu na internetu³⁸ a do samotné podstaty fungování internetu. Dále obě rozhodnutí velmi ovlivní i výklad výjimek z odpovědnosti z činností upravených v čl. 12–15 směrnice 2000/31. Tato problematika je zároveň součástí probíhajícího legislativního procesu v rámci EU, jehož konečný výsledek lze těžko předvídat. Obecně lze dojít ke dvěma možným výsledkům a to, že se buď na evropské úrovni uzavře kompromis, který umožní jasný výklad a návaznost na všechny zmíněné oblasti (autorská práva, ochrana osobních údajů a soukromí, poskytování služeb informační společnosti, elektronické komunikace, otázka vlastnictví dat a jejich přenositelnost a sdílení), nebo se dále bude regulovat *sektorově*, bez holistického přístupu. Každopádně byznys, a to jak malé a střední podniky, velké korporace, startupy a další subjekty na trhu a v neposlední řadě především spotřebitelé, potřebují jasnou úpravu, aby bylo jasné, jaká jsou pravidla, a aby zejména firmy podle toho mohly zvažovat případné investice a inovace do evropského digitálního prostředí a mohly bez obav nabízet nové technologické služby. Pokud v EU budou nadále převažovat různé výklady, a to nejen na evropské úrovni, ale i na vnitrostátní, tak strategie jednotného digitálního trhu zůstane jenom na papíře.

---

³⁷ V nejširším možném smyslu, tedy v šíření jakéhokoli obsahu, dat apod.

³⁸ Porovnání rozsudků SDEU, regulace EU a rozhodování Evropského soudu pro lidská práva v této oblasti by stačilo na samostatný článek. Autor tedy nebude tuto souvislost rozvíjet, nicméně upozorňuje na skutečnost, že Evropský soud pro lidská práva je v této oblasti také velice aktivní.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).
